

వేదములు

విచారణ

అబ్దిక శ్రాద్ధ విధి

సదాశివ సమారంభాం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు శుక మహర్షి

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు శ్రీకృష్ణ

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాబాజీ

గురు గౌతమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

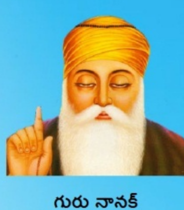
గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు చైతన్య మహా ప్రభువు

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

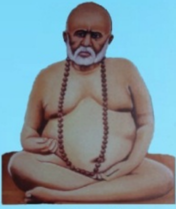

గురు వీరబ్రహ్మేంద్ర స్వామి

యోగి వేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతాం

గురు త్రైలింగ స్వామి

గురు లాహిరి మహాశయ

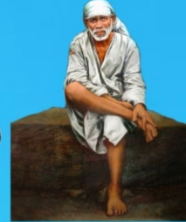

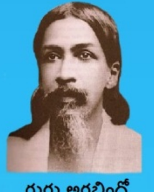
గురు రామకృష్ణ పరమహంస, అమ్మ శారదాదేవి

గురు వివేకానంద

గురు సాయి బాబా

గురు అరబిందో

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు భక్తివేదాంత ప్రభుపాద

గురు మళయాళస్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య

వందే గురుపరంపరాం..

నన్ను "నేను" తెలుసుకోవటానికి

నన్ను "నేను" మార్చుకోవటానికి

నన్ను "నేను" చేరుకోవటానికి

మరియు అత్యుత్తమ జీవన విధానానికి

కావలసిన భక్తి,జ్ఞాన,కర్మ,ధర్మ సమాచారం ఒకేచోట తెలుగులో ఉచితంగా!

సాధారణంగా వేదాంతం తెలుసుకోవాలనే కోరిక వుంటుంది, కాని గ్రంధాలు అందుబాటులో లేవు. ఇంకొకరి దగ్గర గ్రంధాలు వుంటాయి, కాని జిజ్ఞాసువులకి ఎక్కడ ఉన్నవో తెలియదు. అలాగే కొన్ని లైబ్రరీ లో కొన్ని రకాల పుస్తకాలు మాత్రమే లభ్యం అవుతున్నాయి, అంతేగాక విలువైన గ్రంధాలు సరైన సంరక్షణ లేక కనుమరుగైపోతున్నాయి, కనుక మన అందరి కోసం భారత ప్రభుత్వం పురాతన ఆధ్యాత్మిక గ్రంధాలను సంరక్షించే నిమిత్తం ఎంతో శ్రమతో కంప్యూటరీకరణ ద్వారా ఒక చోట చేర్చుతూ ఆన్ లైన్ చేయటం జరిగింది. ఇటువంటి విలువైన జ్ఞాన సంపదను మరింత సులభంగా అందుబాటులోకి తీసుకురావటానికి సాయి రామ్ సేవక బృందం ఉడతా భక్తి గా ఇప్పటివరకి దాదాపు **5000** పుస్తకాలను వివిధ వర్గాలుగా విభజించి PDF(eBOOK) రూపంలో ఆన్ లైన్ లో ఉచితంగా అందించటం జరిగింది. కనుక ప్రతి ఒక్కరు ఈ సదవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోగలరు. ఇందుకు సహాయం అందించిన భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా http://www.new.dli.ernet.in), ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్(https://archive.org), గూగుల్ వెబ్ సైట్(https://www.google.co.in), మైక్రోసాఫ్ట్ వెబ్ సైట్(http://www.microsoft.com) కు మేము ఋణపడివున్నాము.అలాగే ఇటువంటి బృహత్తర కార్యక్రమానికి పెద్ద మొత్తం లో గ్రంధాలను అందించిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానమునకు కూడా మనం ఋణపడివున్నాము. సాయి రామ్ సేవక బృందం కోరుకొనేది ఒక్కటే, ప్రతి ఇల్లు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన గ్రంధాలతో నిండిపోవాలన్నదే మా కోరిక.

ఈ గ్రంధాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: http://www.new.dli.ernet.in లేక http://www.dli.ernet.in
2) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్: http://www.sairealattitudemanagement.org
3) సాయి రామ్ గూగుల్ సైట్: https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement
4) ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్: https://archive.org/details/SaiRealAttitudeManagement

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞం పై గల సలహాలు,సూచనలకు సేవక బృందాన్ని సంప్రదించుటకు: sairealattitudemgt@gmail.com

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సమాచారం: https://www.facebook.com/SaiRealAttitudeManagement

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సంబంద వీడియోలు: https://www.youtube.com/user/sairealattitudemgt

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞంలో ప్రతి ఒక్కరు పాల్గొని, ఈ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకొని,మీరు సంతృప్తులైతే మరొక సాధకునికి, జిజ్ఞాసువులకు మార్గం చూపించగలరని ఆశిస్తున్నాము. మీరు చదువుకోవటంలో ఏమైనా ఇబ్బంది కలిగితే సేవక బృందంను సంప్రదించగలరు. ఒకవేళ మా సేవలో ఏమైన పొరపాటు వస్తే మన్నించగలరు.

ఈ గ్రంధపు భారత ప్రభుత్వ డిజిటల్ లైబ్రరీ గుర్తింపు సంఖ్య: 2020050018528

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన ప్రచారార్ధం **ఉచితంగా eBook** రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ గ్రంధముపై వ్యాపార,ముద్రణ హక్కులు రచయిత,పబ్లిషర్స్ కి గలవు, కనుక వారిని సంప్రదించగలరని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Sai**R**eal**A**ttitude**M**anagement(SAI RAM) - సాయి నిజ వ్యక్తిత్వ నిర్వహణ(సాయి రామ్)

* సర్వం శ్రీ సాయినాథ పాద సమర్పణమస్తు *

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

http://www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India: Inc

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with CMU, IIIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home | Vision | Mission | Goals | Benefits | Content Selection | Current Status | People | Funding | Copyright Policy | FAQ | RFP

Books Journals Newspapers Palm-Leaves (Manuscripts)

Title: Ramayanam
Author:
Year: to
Subject: Any Subject
Language: Telugu
Scanning Centre: Any Centre
Clear | Search

Presentations and Report
Statistics Report
Status Report
Feedback | Suggestions | Problems | Missing links or Books

Click here for PDF collection
DLI MIRROR at IUCAA Data Center PUNE

DLI

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

Click Here to know More about DLI New!

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
Rashtrapati Bhavan CMU-Books Sanskrit TTD,Tirupathi Kerala Sahitya Akademi	INSA	Times of India Indian Express The Hindu Deccan Herald Eenadu Vaartha	Tamil Heritage Foundation AnnaUniversity NEW!

Title Beginning with.

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Author's Last Name

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Year

1850-1900	1901-1910	1911-1920	1921-1930	1931-1940	1941-1950	1951-

Subject

Astrophysics	Biology	Chemistry	Education	Law	Mathematics	Mythology	Religion	For more subjects...

Language

Sanskrit	English	Bengali	Hindi	Kannada	Marathi	Tamil	Telugu	Urdu

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

"దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్ఠమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం" అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని ఝళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ, సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజా పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్ఛాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నిటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన 'ఇచ్ఛ' (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. "నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది" అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

ఆబ్దిక శ్రాద్ధవిధి

లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రి

శ్రీహయగ్రీవాయనమః.

ఆబ్దికవిధి.

శ్లో॥ దంతధావనమభ్యంగం నఖకేశనికృంతనం।
కర్తాకుర్వీతపూర్వేద్యు ర్భోక్తాచైవపరేహని॥ ౧॥

తా॥ పండ్లుతోముకొనుట, తలంటుకొనుట, గోళ్లుతీసికొనుట, వపనముచేయించుకొనుట, యీకృత్యములు ఆబ్దికమునకు పూర్వదినమందు కర్తచేయవలయుననియు ఆబ్దికమునకు పరదినమందు భోక్తచేయవలయుననియు చెప్పిరి.

శ్లో॥ ఆమశ్రాద్ధంతుపూర్వాహ్ణే ఏకోద్దిష్టంతుమధ్యమే।
పార్వణంచాపరాహ్ణేస్యా త్ప్రాతర్వృద్ధినిమిత్తకమ్॥ ౨॥

తా॥ ఆమశ్రాద్ధము పూర్వాహ్ణమునందు (అనఁగా రెండుఁజాములకు పూర్వము) జేయవలయును. ఏకోద్దిష్టము మధ్యాహ్నకాలంబున జేయవలయును. అన్నముచేనాచరింపఁబడు ఆబ్దికములను రెండుజాములకుపైని జేయవలయును. అదియేవిధమనగా. అప్పుడుండు అహః ప్రమాణము నయిదుభాగములుచేసి రెండవభాగములో నామశ్రాద్ధము మూడవభాగములో ఏకోద్దిష్టము నాల్గవభాగములో నన్నశ్రాద్ధ మాచరింపవలయును, ఇట్లు ప్రాతఃకాలము మొదలు క్రమంబున వృద్ధిగా జెప్పఁబడినది.

శ్లో॥ మృతాహంచసపిండంచ గయాశ్రాద్ధంమహాలయం।
ఆపన్నోపినకుర్వీత శ్రాద్ధమామేనకర్హిచిత్॥ ౩॥

తా॥ ప్రత్యాబ్దికము, సపిండీకరణము, గయాశ్రాద్ధము, మహాలయశ్రాద్ధము, యీ శ్రాద్ధములను తానెంత యాపత్తులోనుండినను ఆమపదార్థముచే జేయఁగూడదు. అన్నశ్రాద్ధముగా జేయవలయును.

శ్లో॥ దంతధావనతాంబూలం క్షౌరాభ్యంగమభోజనం।
రత్యౌషధపరాన్నంచ శ్రాద్ధకర్తావివర్జయేత్॥ ౪॥

తా॥ పండ్లుతోముకొనుట, తాంబూలమువేసికొనుట, క్షౌరము, అభ్యంగనము, భోజనము చేయకుండుట, సంభోగము, ఔషధము, ఇతరులయన్నము, భుజించుట, యీ కృత్యములను శ్రాద్ధమును పెట్టుయజమానుఁడు ఆబ్దికదినంబున విడువవలయును.

శ్లో॥ పునర్భోజనమధ్వానం భారాధ్యయనసంగమం।
దానంప్రతిగ్రహం హోమం శ్రాద్ధభోక్తాష్టవర్జయేత్॥ ౫॥

తా॥ శ్రాద్ధమునందు భోక్తగానుండ నట్టి పురుషుండు శ్రాద్ధదినమునందు రెండవ సారి భుజించుట, మార్గంబున నడచుట, బరువుమోయుట, అధ్యయనముచేయుట, సంభోగము, దానమిచ్చుట, దానముపుచ్చుకొనుట, హోమముచేయుట, ఈయెనిమిది కృత్యములను విడువవలయును.

శ్లో॥ ముక్తకచ్ఛాతు యానారీముక్తకేశీతథైవచ।
హసంతీపచతిశ్రాద్ధే నిరాశాః పితరోగతాః॥ ౬॥

తా॥ స్త్రీవస్త్రవిహీనముగాగాని తలవెంట్రుకలను ముడివేసికొనకగాని నవ్వుచుగాని వంటజేసినయెడల పితృదేవతలు ఆశారహితులై వెళ్ళిపోదురు.

శ్లో॥ ఆమంత్రితస్తుయో విప్రోభోక్తుమన్యత్రగచ్ఛతి।
నరకాణాంశతంప్రాప్య చండాలేష్వభిజాయతే॥ ౭॥

తా॥ ఏబ్రాహ్మణుఁడు శ్రాద్ధమునకు భోక్తగానియమింపఁబడి తిరిగి మఱియొక ప్రదేశమునకు భుజించుటకు వెళ్ళునో అట్టివాడు నూఱునరకముల ననుభవించి పిమ్మట చండాల వంశమునందు బుట్టును.

శ్లో॥ నిమంత్రణంకారయిత్వా నివారయతియోద్విజం।
బ్రహ్మహత్యామవాప్నోతి శూద్రయోనౌచజాయతే॥ ౮॥

తా॥ శ్రాద్ధకర్తయొక బ్రాహ్మణునిభోక్తగా నియమించి తిరిగి వద్దనిచెప్పినచో యతఁడు బ్రహ్మహత్యాదోషమునుబొంది జన్మాంతరంబున శూద్రవంశమునందుబుట్టును.

శ్లో॥ నిమంత్రితశ్చిరస్యైవ కుర్యాచ్ఛ్రాద్ధేవిలంబనం।
చిరకాలంభవేద్ద్రోహీపచ్యతే నరకాగ్నినా॥ ౯॥

ఆబ్దికవిధి.

తా॥ శ్రాద్ధమునందు భోక్తగానియమింపఁబడినవాడు వ్యర్థముగా దిరుగుచు చాలాసేపు యాలస్యముజేసినయెడల అట్టివాడు ద్రోహముచేసినవాడై నరకమందైన యగ్నిచే దహింపఁబడును.

శ్లో॥ శ్రాద్ధేగ్రాహ్యస్త్రయస్సాగ్రాః కుశాస్సూక్ష్మాషోడశాంగుళాః।
ద్విమూలమేకతఃకుర్యాత్పవిత్రం చాగ్రమేకతః॥ ౧౦॥

తా॥ శ్రాద్ధమునందుపవిత్రము నిమిత్తము పదియారంగుళములుపొడవుగల మూడు దర్భలను తీసికొని వానిలో రెండుదర్భల మొదళ్ళు యొకప్రక్కకు నొకదర్భయొక్క మొదలు మఱియొకప్రక్కకు నుండులాగున సమయముగానుంచి ముడిఒక యంగుళము పొడవుండునట్లుగాను ముడిక్రిందవలయము రెండంగుళము లుండునట్లుగాను ముడిపైని కొనలు నాలుగంగుళములు పొడవుండునట్లుగాను పవిత్రమును కట్టవలయును.

శ్లో॥ ద్వ్యంగుళంమూలవలయం గ్రంధిరేకాంగుళంతథా।
చతురంగుళమగ్రం స్యాత్పవిత్రస్యప్రమాణకమ్॥ ౧౧॥

తా॥ శ్రాద్ధమును ప్రారంభించుటకు సంకల్పముజేయునప్పుడు ధరించిన దర్భలను బ్రాహ్మణపాదప్రక్షాళనముజేసిన పిమ్మట విడిచిపెట్టవలయును పిమ్మట అర్చనజేయుటకు ముందుగా ధరించినదర్భలను శ్రాద్ధాంతమునందు విడువవలయును ఈదర్భల విసర్జన విషయమై యజుర్వేదులకు నారుస్థలములు చెప్పిరి. ఋగ్వేదులకు రెండుస్థలములనియుచెప్పబడును. వీనివిషయమైనాచేవ్రాయఁబడినయాజుషస్మార్తానుక్రమణికయందుఁజూడదగును.

శ్లో॥ సంకల్పాదౌచయేదర్భాస్త్యాజ్యా విప్రాంఘ్రిశోధనే।
అర్చనాదౌధృతాయేచత్యాజ్యా శ్శ్రాద్ధవిసర్జనే॥ ౧౨॥
త్యాగేషట్సుపవిత్రాణి యజుషాంశ్రాద్ధకర్మణి।
బహ్వృచానాం ద్వయోశ్చైవవిధిరేషఉదాహృతః॥ ౧౩॥

తా॥ మొదటిసంవత్సరమున యాబ్దికమునందు అయిదుదర్భలచేతను అటుపిమ్మట ప్రతిసంవత్సరమున పెట్టబడు అబ్దికమున యేడుదర్భలచేతను తీర్థశ్రాద్ధము మహాలయములయందు తొమ్మిదిదర్భలచేతను కూర్చను కట్టవలయును.

శ్లో॥ ప్రథమాబ్దేపంచదర్భైః ప్రత్యబ్దేసప్తభిస్తథా।
తీర్థేమహాలయేచైవ నవదర్భైస్తుకూర్చకః॥ ౧౪॥

తా॥ భార్యాగ్ని లేనివాడును భార్యగలవాడునైనవాడు అగ్నిహోత్రమునందు జేయ దగిన క్రియలు పితృస్థాన నిమంత్రితుడైన బ్రాహ్మణుని హస్తమునందు హోమముచేయ వలయును. బ్రహ్మచారియు భార్యావిహీనుఁడును విశ్వేదేవస్థాన నిమంత్రితుడగు బ్రాహ్మణుని హస్తమునందు హోమము జేయవలయును.

శ్లో॥ అనగ్నిర్బ్రహ్మచారీచ శ్రాద్ధంకుర్వీతపార్వణం।
పితౄభిస్సనుజ్ఞాతో వైశ్వదేవేతుహూయతే। ౪౯॥
హుత్వాదేవక రేనగ్ని శ్శేషంపిత్ర్యేగనికిపేత్।
నహాస్మృతా శ్శేషభాజో విశ్వేదేవాఃపురాణగై॥ ౫౦॥

తా। అగ్నిహోత్రములేనివాడును బ్రహ్మచారియునగువాడు శ్రాద్ధమును పార్వణముక్తముగా నాచరింపుచు పితృస్థానీయభోక్తచేననుజ్ఞనుబొంది విశ్వేదేవస్థానమందుండిన బ్రాహ్మణుని హస్తమునందు హోమముసేయవలయును. ఇట్లుభార్యాగ్ని లేనివాడు విశ్వేదేవునిహస్తమునందు హోమముజేసి మిగిలినది పితృపాత్రయందుంచవలయును. ధర్మశాస్త్రజ్ఞులు శేషమును విశ్వేదేవతలు పొందతగిన వారుకానిచెప్పిరి.

శ్లో॥ కుశైరాజ్యంగృహీత్వాతు మూర్ధానందివఇత్యృచా।
దైవపూర్వాణిపక్వాని భాజనాన్యభిఘారయేత్॥ ౫౧॥

తా॥ ఆజ్యములో దర్భలనుంచి "మూర్ధానందివ" అను మంత్రము నుచ్చరింపుచు పాత్రాభిఘారము ముందు విశ్వేదేవస్థానమునందును పిమ్మట పితృస్థానమునందును జేయవలయును.

శ్లో॥ ఆమాస్విత్యాదికాన్మంత్రాన్ సూక్తానిచజపన్స్వయం।
సర్వైనైవతత్పాన్నాది విధినాపరివేషయేత్॥ ౫౨॥

తా॥ "ఆమాసు" ఈమొదలగు మంత్రములను సూక్తములను ఒదువుచు తాను సత్యముగా నన్నము మొదలగువానిని యథావిధిగా నుంచవలయును.

శ్లో॥ అన్నంచపాయసంభక్ష్యం ఘృతంచవ్యంజనాదికం।
సూపమంతేప్రదాతవ్యం సర్వంస్యాద్దైవపూర్వకమ్॥ ౫౩॥

తా॥ ముందుగా నన్నమును పిమ్మట పాయసము భక్ష్యములు నెయ్యి కూరలు మొదలగునవి చివరకు సూపమునుంచవలయును. ముందువిశ్వేదేవస్థానమునందును పిమ్మట పితృస్థానమునందు నుంచవలయును.

శ్లో॥ కర్త్రీ వాప్యథవాపుత్ర శ్శిష్యోవాపరివేషయేత్।
శాకాదీన్ పురతోస్థాప్య భక్ష్యంభోజ్యంచవామతః॥ ౧౪॥
మధ్యేచాన్నంప్రతిష్ఠాప్య దక్షిణేఘృతపాయసం।
నాపవిత్రేణహస్తేన నచైకేనవినాకుశమ్॥ ౧౬॥
నాయసేనైవపాత్రేణ శ్రాద్ధేషుపరివేషయేత్।

తా॥ తానుగాని, తనభార్యగాని, కుమారుఁడుగాని, శిష్యుఁడుగాని భోజనపదార్థముల నుంచఁగలయును. కూరలను ముందరను భక్ష్యములు భోజ్యములను ఎడమప్రక్కను నెయ్యి పరమాన్నము కుడిప్రక్కను నడుమ అన్నము నుంచవలయును. ఒక్కహస్తముతోగాని దర్భలులేకుండా రిక్తహస్తముతోగాని, యినుపపాత్రలతోగాని శ్రాద్ధములయందు పదార్థములను వడ్డించకూడదు.

శ్లో॥ అన్నప్రశంసాసూక్తాని కర్తావాన్యోపివాచయేత్।
యదిభోక్తాన్నసూక్తాని జపేచ్ఛ్రాద్ధంవినశ్యతి॥ ౧౬॥

తా॥ అన్నసూక్తములను కర్తగాని, యితరబ్రాహ్మణులుగాని, పఠించవలయును గాని, శ్రాద్ధభోక్తలు పఠించగూడదు. అలాపఠించినయెడల శ్రాద్ధమువ్యర్థమగును.

శ్లో॥ నజపేయుర్ద్విజామంత్రా న్భోక్తారశ్శ్రాద్ధకర్మణి।
స్వాదోస్వాక్తంజపేయుస్తే నతుయద్వామదైవ్యకమ్॥ ౧౭॥

తా॥ శ్రాద్ధభోక్తలు శ్రాద్ధమందు మంత్రములను జదువగూడదు. స్వాదుసూక్తమునుమాత్రము పఠించవలయును.

శ్లో॥ ప్రేతశ్రాద్ధేసపిండేచ నజపేదన్నసూక్తకం।
తీర్థశ్రాద్ధేగయాశ్రాద్ధే నజపేత్పితృసూక్తకమ్॥ ౧౮॥

తా॥ ప్రేతశ్రాద్ధమునందు సపిండీకరణమునందు అన్నసూక్తమును పఠింపగూడదు. తీర్థశ్రాద్ధమునందు గయాశ్రాద్ధమునందు పితృసూక్తములను పఠింపఁగూడదు.

శ్లో॥ షోడశేమాసికేచైవ తీర్థేచైవసపిండకే।
నిత్యశ్రాద్ధోదకుంభేచ పితృసూక్తానివర్జయేత్॥ ౧౯॥

తా॥ షోడశమునందు మాసికమునందు తీర్థశ్రాద్ధమునందు సపిండీకరణమునందు నిత్యశ్రాద్ధమునందు ఉదకుంభశ్రాద్ధమునందు పితృసూక్తములను విడువవలయును.

శ్లో॥ కరశుద్ధిరపోశానం వికిరంపఙ్త్తివారణం।
చుళికశ్చవిసర్గశ్చ షడేతేపితృపూర్వకాః॥ ౬౦॥

తా॥ హస్తోదకము, ఆపోశనము, వికిరాన్నము, పఙ్త్తివారణము, చుళికము, విసర్జనము, ఈయారును పితృస్థానమునందు ముందుగా నాచరించి పిమ్మట విశ్వేదేవస్థానమునందు జేయవలయును.

శ్లో॥ చిత్రగుప్తబలిందద్యా న్ననిశిశ్రాద్ధకర్మణి।
యదికుర్యాత్సమూఢాత్మా రౌరవంనరకంవ్రజేత్॥ ౬౧॥

తా॥ రాత్రులయందు శ్రాద్ధమాచరింపవలసినప్పుడు చిత్రగుప్త బలినియ్యగూడదు అజ్ఞానుడై యిచ్చెనేని రౌరవమను నరకమునుబొందును.

శ్లో॥ భుంజానాన్ శ్రావయేద్విప్రాన్ రక్షోఘ్నాన్ పితృలింగకాన్।
పురాణాదీనిమంత్రాణి విష్ణుసూక్తాన్ పితృస్తుతిం॥ ౬౨॥

తా॥ భోక్తలు భుజింపుచుండగా రాక్షస పరిహారము కొఱకు పితృసూక్తములు విష్ణుసూక్తములు మంత్రములు పురాణములు మొదలగు వానిని పఠియింపవలయును.

శ్లో॥ అధిశ్రవణహీనంతు శ్రాద్ధంకుర్వీతమూఢధీః।
తదన్నంచాసురైర్భుక్తం తద్రసంసురయాసమం॥ ౬౩॥

తా॥ అజ్ఞానుడై శ్రాద్ధమునందు అధిశ్రవణము పఠింపజేయకుండెనేని అట్టియన్నమును రాక్షసులు భుజియింతురు ఆశ్రాద్ధమునందు కల్పింపబడిన రసములు కల్లుతో సమానమైనవి.

శ్లో॥ బ్రాహ్మణైఃప్రోక్షయిత్వాన్నం గాయత్రీంసముదీరయేత్।
పరిషేచనమన్నస్య కారయేద్దేవపూర్వకమ్॥ ౬౪॥

తా॥ గాయత్రీమంత్రమును జదువుచు బ్రాహ్మణులన్నమును ప్రోక్షింపవలయును అన్నపరిషేచనము విశ్వేదేవస్థానమునందు ముందుగా జేయవలయును.

శ్లో॥ ఊర్ధ్వపుండ్రంత్రిపుండ్రంవా లలాటేయస్యదృశ్యతే।
కర్తుశ్చైవాథభోక్తుశ్చ నిరాశాఃపితరోగతాః॥ ౬౫॥

తా॥ కర్తయొక్కగాని భోక్తయొక్కగాని ముఖమునందు ఊర్ధ్వపుండ్రముగాని త్రిపుండ్రముగాని యుండెనేని దానినిజూచి పితృదేవతలు శ్రాద్ధమును విడిచిపోవుదురు.

శ్లో॥ రంగవల్ల్యాంకృతాం రేఖాం స్కంధేమాలాం ద్విజస్యచ।
లలాటేతిలకం దృష్ట్వా నిరాశాః పితరోగతాః॥ ౬౬॥

తా॥ గృహమునందు రేఖలుగా నలంకరింపఁబడిన ముగ్గును, బ్రాహ్మణులయొక్క మూపునపుష్పమాలికను ముఖమునందు అలంకారమును జూచి పితృదేవతలు ఆశవదలి గాని వెళ్ళిపోవుదురు.

శ్లో॥ తులసీబిల్వపత్రంచ రక్తపుష్పాణి కేతకీం।
జాజీదర్శనమాత్రేణ నిరాశాః పితరోగతాః॥ ౬౭॥

తా॥ తులసీదళములను మారేడుదళములను ఎఱ్ఱని పుష్పములను మొగలి జాజి మొదలగు పుష్పములను జూచి నంతమాత్రముననే పితృదేవతలాశారహితులై వెడలిపోదురు.

శ్లో॥ ఘంటానాదం వివాదంచ హుంకారం హాస్యరోదనే।
అవాచ్యవచనం శ్రుత్వా నిరాశాః పితరోగతాః॥ ౬౮॥

తా॥ ఘంటాధ్వనిని కలహమును హుంకారమును పరిహాసవచనములను రోదనమును వచింపరాని మాటలను వినుటయును సంభవించెనేని పితృదేవతలాశారహితులై వెళ్ళిపోవుదురు.

శ్లో॥ భుక్తైయచ్ఛ్రాద్ధకృన్మర్త్యో యదిపఙ్క్త్యాద్విజన్మనాం।
సయాతినరకం ఘోరం పితృభిస్సహమజ్జతి॥ ౬౯॥

తా॥ శ్రాద్ధమాచరించిన యాజమాని భోక్తలయొక్క సంపక్తిగాభుజించినయెడల నాతడు వానిపితృదేవతలతోగూడ నరకమును పొందుచున్నాడు.

శ్లో॥ శ్రాద్ధపఙ్క్తౌతుభుంజానో బ్రాహ్మణో బ్రాహ్మణంస్పృశేత్।
తదన్నమత్యజన్భుక్త్వా గాయత్ర్యష్టశతం జపేత్॥ ౭౦॥

తా॥ శ్రాద్ధమునందు పంక్తిలో బ్రాహ్మణులు భుజింపుచుండగా నొకబ్రాహ్మణుని మఱియొక బ్రాహ్మణుఁడు స్పృశించినేని యప్పుడుండినయన్నమును విడిచిపెట్టక భుజించి పిమ్మట నష్టోత్తరశతగాయత్రీజప మాచరించవలయును.

శ్లో॥ ఉచ్ఛిష్టలేపసంస్పర్శే ప్రక్షాళ్యాన్యేనవారిణా।
భోజనాంతేనరస్స్నాత్వా గాయత్రీత్రిశతం జపేత్॥ ౭౧॥

తా॥ ఉచ్ఛిష్టపదార్థముల స్పర్శకలిగినయెడల నితరమగు జలముచే కడిగికొని భోజనానంతరము స్నానముజేసి గాయత్రీమంత్రజపము మూడువందల పర్యాయములు జేయవలయును.

శ్లో॥ ఉచ్ఛిష్టోచ్ఛిష్టసంస్పర్శే స్పృష్టంపాత్రంవిసృజ్యచ।
సర్వాన్నంపూర్వవత్థిత్వా భోజయేత్తుద్విజోత్తమాః॥ ౭౨॥

తా॥ బ్రాహ్మణులు భుజియింపుచుండగా నన్యోన్యముచ్ఛిష్టము కలియుచుండగా నాయుచ్ఛిష్టపాత్రమును విసర్జించి తిరిగి మఱియొక విస్తరియుంచి దానిలో పూర్వము వలెనే సమస్తపదార్థములనుంచి యాబ్రాహ్మణుని భుజింపజేయవలయును.

శ్లో॥ నిమంత్రితస్తుయశ్శ్రాద్ధే నశ్యేద్వావ్యాధిపీడితః।
వమేద్వాభోజనంప్రాప్తే ద్విజమన్యంతుభోజయేత్॥ ౭౩॥

తా॥ భోక్తగా నియమింపబడినవాడు మృతినొందినను లేకవానికి రోగముసంభవించినను లేక భుజింపుచుండగా నన్నము వెళ్ళిపోయినను మరియొక బ్రాహ్మణుని పిలచి శ్రాద్ధమాచరింపవలెను.

శ్లో॥ ద్విజాలాభేతుజ్వలనే హువేదితియమోబ్రవీత్॥ ౭౪॥

తా॥ బ్రాహ్మణుఁడు దొరకని పక్షమున నగ్నిహోత్రములో హోమము జేయవలయునని యముఁడుచెప్పెను.

శ్లో॥ నిమంత్రితస్యవిప్రస్య భోజనేముఖనిస్సృతే।
తతోనలంసమాధాయ సర్పిషాచరుణాపివా॥ ౭౫॥
ప్రాణాదిపంచభిర్మంత్రైర్హుత్వా ద్వాత్రింశసంఖ్యయా।

తా॥ నియమింపబడిన బ్రాహ్మణుఁడు వమనమును జేసికొనిన యెడల నగ్నిహోత్రమును స్థాపించి చరువునెయ్యి మొదలగువానితో హోమముజేసి పిమ్మట ప్రాణాది అయిదుమంత్రములచే ముప్పదిరెండుపర్యాయములు హోమమును జేయవలయును.

శ్లో॥ అకృతేపిండదానేతు భుంజానోబ్రాహ్మణోవమేత్।
పునఃపాకాత్తుకర్తవ్యం పిండదానంయథావిధి॥ ౭౬॥

తా॥ బ్రాహ్మణుఁడు భుజియింపుచుండగా పిండప్రదానము గావింపకమునుపు అన్నమును వెళ్లబోసికొనిన యెడల తిరిగిపాకముగావించి పిండప్రదానమును యథావిధిగా జేయవలయును.

శ్లో॥ అకృతేపిండదానేపి పిశాచుదివమేత్తదా।
పునఃపాకంప్రకుర్వీత శ్రాద్ధంకుర్యాద్యథావిధి॥ ౭౭॥

తా॥ పిండప్రదానము చేయకపూర్వము పితృస్థానమందుండిన భోక్తకు వమనము సంభవించినయెడల తిరిగిపాకముచేసి యథావిధిగా శ్రాద్ధమాచరింపవలయును.

శ్లో॥ పితృస్థానాంత్రయాణాంచ పితాచవమతేయది।
తద్దినేచోపవాసస్స్యా త్పునశ్శ్రాద్ధంపరేహని॥ ౭౮॥

తా॥ పితృస్థానమునందు నియమింపబడిన ముగ్గురిలో తండ్రికిగా నియమింపబడిన బ్రాహ్మణుడు వమనముచేసికొనిన యెడల నాదినమందు కర్తయుపవాసముండి మరునాడు యథావిధిగా శ్రాద్ధమాచరింపవలయును.

శ్లో॥ శ్రాద్ధవిఘ్నే ద్విజాతీనా మామశ్రాద్ధంప్రకీర్తితం।
అమావాస్యాదినియతం మాససంవత్సరాద్యతే॥ ౭౯॥

తా॥ శ్రాద్ధమునకు విఘ్నము సంభవించినప్పుడు ఆమశ్రాద్ధము చేయవచ్చును విఘ్నముసంభవించి తిరిగి పెట్టవలసివచ్చినప్పుడు అమావాస్యమాసము సంవత్సరము మొదలగు నియమములేవియు లేవు.

శ్లో॥ సంక్రాంతిషువ్యతీపాతే యుగమన్వష్టకాసుచ।
పితాచేద్వమతేదగ్నే పునశ్శ్రాద్ధంనకారయేత్॥ ౮౦॥

తా॥ సంక్రాంతి శ్రాద్ధములయందు వ్యతీపాతాది శ్రాద్ధములయందు యుగాది శ్రాద్ధములయందు మన్వాదులయందు దర్శాదులయందు నీమొదలగు శ్రాద్ధములందు పితృస్థానమునందు నియమింపబడిన బ్రాహ్మణుడు వమనమును చేసికొనిన యెడల తిరిగి శ్రాద్ధమాచరింప నక్కరలేదు.

శ్లో॥ పితామహాదిస్థానాం బ్రాహ్మణోవమతేయది।
సర్వమన్నంసమాదాయ హువేదగ్నౌతులౌకికే॥ ౮౧॥
ప్రాణాదిపంచభిర్మంత్రైః కబళానాంప్రమాణతః।
ద్వాత్రింశదాహుతీర్హుత్వా శిష్టంకర్మసమాపయేత్॥ ౮౨॥

తా॥ పితామహప్రపితామహులస్థానమునందు నిమంత్రితులు విశ్వేదేవస్థానమునందు నిమంత్రితులు అగు బ్రాహ్మణులలో నెవరైనను వమనము చేసికొనిన యెడల ఆయన్నము నంతయుతీసి లౌకికాగ్నియందు 'ప్రాణాయస్వాహా' అనునది మొదలగు నయిదు మంత్రములచే మనము భుజియించెడు కబళములపరిమితిగా ముప్పదిరెండు యాహుతులనుజేసి మిగిలినకర్మను సమాప్తిని పొందించవలెను.

శ్లో॥ వికిరంభువిదాతవ్య ముచ్ఛిష్టేభ్యష్షడంగుళమ్॥ ౮౩॥

తా॥ వికిరాన్నము నుచ్ఛిష్టపాత్రల సమీపమునందు ఆరంగుళముల పరిమితి నుంచవలయును.

శ్లో॥ శ్రాద్ధేషువికిరందత్వా యోనాచామేన్మతిభ్రమాత్।
పితరస్తస్యషణ్మాసం భవంత్యుచ్ఛిష్టభాజనాః॥ ౮౭॥

తా॥ ఎవరు శ్రాద్ధమునందు వికిరాన్నమునుంచి యాచమనమును జేయక మరచి పోవునో వానియొక్క పితృదేవతలారు మాసములపర్యంత ముచ్ఛిష్టమును భుజియించు వారగుదురు.

శ్లో॥ ఉత్తరాచమనాత్పూర్వం పిండదానంభవేదిహ।
పశ్చాద్వాపిభవంత్యన్యే కేచిద్గృహ్యావిదోజనాః॥ ౮౮॥

తా॥ భోక్తలు భుజియించి యుత్తరాచమనముజేయక పూర్వమే పిండప్రదానము ను జేయవలయునని కొందరు నుత్తరాచమనమయిన పిమ్మట పిండప్రదానము జేయవల యునని మరికొందరు గృహ్యసూత్రవేత్తలును జెప్పిరి.

శ్లో॥ పాత్రాణాంబాహుమాత్రేణ పిండదానంవిధీయతే॥ ౮౯॥

తా॥ బాహుమాత్రాన భుక్తపాత్రలను చేతెడదూరముగా పిండప్రదానము జేయ వలయును.

శ్లో॥ మాషాన్నంపాయసాన్నంచ భక్ష్యంభోజ్యాదికంచయత్।
యద్యద్భుక్తంద్విజైశ్శ్రాద్ధే సర్వంపిండార్థముద్ధరేత్॥ ౯౦॥

తా॥ అన్నము గారెలు పరమాన్నము మరియు భక్ష్యములు భోజ్యములు మొ దలగునవి భోక్తలచే భుజియింపబడిన వనగా శ్రాద్ధపాకపదార్థములన్నియు పిండముల నిమిత్తమైయుంచవలయును.

శ్లో॥ మాషాస్సర్వత్రవైగ్రాహ్యా దైవేపిత్ర్యేచకర్మణి।
పితృపిండేనచగ్రాహ్యా ఇత్యేవంకౌశికోబ్రవీత్॥ ౯౧॥

తా॥ దేవకర్మలయందు పితృకర్మలయందును మినుములుపయోగించవలయును పితృ పిండమునందు మినుములు కలియగూడదని కౌశికుడను మునీశ్వరుడుచెప్పెను.

శ్లో॥ ఏకోద్దిష్టేసపిండేచ కపిత్థస్యప్రమాణతః।
నారికేళసమంకుర్యాత్ప్రత్యబ్దేమాసికేపిచ। ౯౨॥
సంక్రాంతౌగ్రహణేచైవ కుక్కుటాండంప్రశస్యతే।
తీర్థేమహాలయశ్రాద్ధే గయాదామేష్టకాషుచ॥ ౯౩॥

ఆమలక్యాః ఫలైస్సమ్యం పిండదానే విధీయతే।
ప్రమాణహీనం యత్పిండం తత్పిండం నిష్ఫలం భవేత్॥ ౯౧॥

తా॥ ఏకోద్దిష్టము సపిండీకరణములయందు వెలగపండంత పరిమితిగల పిండములను, ప్రత్యాబ్దికము మాసికములయందు కొబ్బరికాయంత పరిమితిగల పిండములను, సంక్రాంతులయందు గ్రహణములయందు కోడిగ్రుడ్డు పరిమితిగల పిండములను, తీర్థశ్రాద్ధము మహాలయశ్రాద్ధము గయాశ్రాద్ధము మన్వాదులయందును, ఉసిరికాయ పరిమితిగల పిండములను జేయవలయును. దేనికెంత పరిమితి చెప్పెనో యావిధముగా పిండములుండనియెడల యాపిండములు వ్యర్థములేయగును.

శ్లో॥ శ్రాద్ధే వస్త్రాదికం చైవ విప్రేభ్యో దీయతే తథా।
పిండేభ్యోపి తథా దద్యాదన్యథా నిష్ఫలం భవేత్॥ ౯౨॥

తా॥ శ్రాద్ధమునందు బ్రాహ్మణులకు వస్త్రములు మొదలగునేవి యిచ్చిరో వానినన్నియును పిండములయందుకూడ నుంచవలయును అలాయుంచని పక్షమున శ్రాద్ధము వ్యర్థమగును.

శ్లో॥ మార్జాలమూషకస్పర్శే పిండే చ ద్విదళీకృతే।
పునః పిండః ప్రదాతవ్యస్తేన పాకేన తత్క్షణాత్॥ ౯౩॥

తా॥ పిండమును పిల్లి యెలుక మొదలగునవి స్పృశించిననులేక పిండము విడిపోయినను తిరిగి శీఘ్రముగా నాపాకములోని పదార్థముతోనే పిండమును జేసి పూర్తినొందింపవలయును.

శ్లో॥ పాత్రాణి చాలయేచ్ఛ్రాద్ధే స్వయం శిష్యోథవా సుతః।
స్త్రీభిర్న చాల్యాద్బాలేన నాన్యజాత్యా కథంచన॥ ౯౪॥

తా॥ శ్రాద్ధమునందు భోక్తల పాత్రలను తానుగాని, శిష్యుఁడుగాని, కుమారుఁడుగాని తీసివేయవలయును స్త్రీలుగాని బాలురుగాని మరియొకవంశమునందు బుట్టినవారుగాని తీసివేయగూడదు.

శ్లో॥ అచాలయిత్వా పాత్రాణి స్వస్తి కుర్వంతి యే ద్విజాః।
నిరాశాః పితరస్తస్య శప్త్వా యాంతి పరాంగతిం॥ ౯౫॥

తా॥ ఉచ్ఛిష్టపాత్రలను తీసివేయక యేబ్రాహ్మణులైనను స్వస్తిచెప్పిరేని వారియొక్క పితృదేవతలా యజమానుని శపించి ఆశాశూన్యులై వెళ్లుదురు.

శ్లో॥ నదద్యాద్గోజవిప్రేభ్యో జలేనైవతునక్షిపేత్।
వికిరంతుద్విజోచ్ఛిష్టం భూమావాస్త్రత్వాతునిక్షిపేత్॥ ౯౬॥

తా॥ వికిరపిండమును బ్రాహ్మణోచ్ఛిష్టమును గోవులకు మేకలకు యితరులకు నియ్యగూడదు జలమునందుంచ గూడదు భూమియందు గొయ్యత్రవ్వి దానిలోనుంచి పూడ్చవలయును.

శ్లో॥ పిండాంస్తుగోజవిప్రేభ్యో దద్యాదగ్నౌజలేపివా।
ప్రక్షిపేదప్సువిప్రేషు ద్విజోచ్ఛిష్టంనమార్జయేత్॥ ౯౭॥

తా॥ పిండములను గోవులకు మేకలకు బ్రాహ్మణులకు పెట్టవచ్చును జలములోనైన నుంచవచ్చును బ్రాహ్మణోచ్ఛిష్టమును తీసివేసి బాగుచేయవలయును.

శ్లో॥ అవశిష్టంతుయత్కించి దర్ఘ్యపాత్రస్థితంజలం।
పిండానాంపురతస్సించే దోంస్వధోచ్యతామిత్యపి॥ ౯౮॥

తా॥ అర్ఘ్యపాత్రలయందున్న జలము మొదలగునవియేమైనను కొంచెముమిగిలియున్న యెడల పిండముల ముందటను "ఓంస్వధోచ్యతాం" అని యుచ్చరించి విడువవలయును.

శ్లో॥ బ్రాహ్మణేభ్యోక్షతాన్ గృహ్ణా నాశీర్వచనసంయుతాన్।
ధారయేచ్ఛిరసిస్వస్య స్వగోత్రస్యాభివృద్ధయే॥ ౯౯॥

తా॥ బ్రాహ్మణులచే నాశీర్వచనముచేసి యియ్యబడినశ్రేష్ఠములగు నాయక్షతలను ఆబ్దికములో నందరును శిరస్సునధరింపవచ్చును. ప్రేతకర్మలయందు యజమానిగాక మిగిలినవారు ధరింపగూడదు.

శ్లో॥ పితృప్రసాదతోలబ్ధ్వా సంగృహ్యాస్వయమక్షతాన్।
ధారయేచ్ఛిరసిస్వస్య స్వగోత్రస్యాభివృద్ధయే॥ ౧౦౦॥

తా॥ పితృదేవతల యనుగ్రహమునుబొంది వారివలన నక్షతలను గ్రహించి తనవంశము వృద్ధికొఱకు తానుశిరస్సున ధరించవలయును.

శ్లో॥ శ్రాద్ధంకృత్వాతుయోవిప్రో నభుంక్తేచకదాచన।
దేవాహవ్యంనగృహ్ణంతి కవ్యానిపితరస్తథా॥ ౧౦౧॥

తా॥ ఏబ్రాహ్మణుండైనను శ్రాద్ధమాచరించి యెప్పుడును భుజింప కుండెనేని యాశ్రాద్ధమునందియ్యబడిన హవ్యమును దేవతలు గ్రహింపరు. కవ్యమును పితృదేవతలు గ్రహింపరు.

శ్లో॥ కృత్వాతూపవసేచ్ఛ్రాద్ధం ఘనరోవిధవాపిచ।
శ్రాద్ధంకృత్వాగృహస్థస్తు నైవకుర్యాదుపోషణం॥ ౧౦౨॥
పితృశేషంసమశ్నీయా దేకాదశ్యాంసదుష్యతి॥

తా॥ (ఏకాదశిదినంబున) భార్యావిహీనుఁడు విధవయు శ్రాద్ధము నాచరించినచో యుపవాసమును జేయవలయును. గృహస్థుడగువాడు శ్రాద్ధముపెట్టి యుపోష్యుండగూడదు. పితృశేషమును ఏకాదశితిథిశ్రాద్ధంబున భుజించియేతీరవలెను.

వైష్ణవపక్షే॥ శ్లో॥ ఏకాదశ్యాం యదాప్రాప్తం ప్రత్యబ్దం యదివాఅపి।
కార్యమేవహితచ్ఛ్రాద్ధ ముపవాసః కథంభవేత్॥ ౧౦౩॥
ఉపవాసోయదానిత్యః శ్రాద్ధంనైమిత్తికంచ చేత్।
కృత్వాతూపవసేచ్ఛ్రాద్ధం శేషమాఘ్రాయనైచరేః॥ ౧౦౪॥

తా॥ వైష్ణవపక్షముగలవారికి నేకాదశితిథియందు నాబ్దికము సంభవించిన యెడల నుపవాసమేలాగు ననగా? నిత్యనైమిత్తికశ్రాద్ధముల నాచరించి యన్నకణముల నాఘ్రాణించి యుపవాసము చేయవలయును. రెండవుపవాసముండి ద్వాదశి దినంబున శ్రాద్ధముచేతురు.

శ్లో॥ కర్మప్రారంభమారభ్య భవేద్యావద్విసర్జనం।
యదివ్యాత్సూతకంమధ్యే శ్రాద్ధంసూతమసూతకమ్॥ ౧౦౫॥

తా॥ కర్మప్రారంభించినది మొదలు బ్రాహ్మణవిసర్జనముగుపర్యంతము ఈలోపుగా నెప్పుడైన జాతాశౌచ మృతాశౌచములువచ్చినట్లు తెలిసికేని యాసీమాంతమగు వరకు వారికేమియు నాశౌచములేదు.

శ్లో॥ మృతాహే చేయదా శ్రాద్ధే మాతాపిత్రోర్మృతేహని।
ఉపవాసేచతాంబూలం దివారాత్రంవిసర్జయేత్॥ ౧౦౬॥

తా॥ తల్లిదండ్రుల యాబ్దికదినమందును, మృతాశౌచమునందును ఉపవాసదినము నందును తాంబూలమును, పగలుగాని, రాత్రిగాని వేసికొనగూడదు.

శ్లో॥ పితృయజ్ఞాత్పరోధర్మః పితృయజ్ఞాత్పరంతపః।
పితృయజ్ఞాత్పరంకర్మ నచైవాస్తిహిభూతలే॥ ౧౦౭॥

తా॥ పితృయజ్ఞమునకంటె నితరమగు ధర్మము ఇతరమగు తపస్సు యితరమగు కర్మభూమియందు దొరకుడనులేదు.

తా॥ సంకల్పమునందు ఆసనమునందు పాద్యమునందు పిండప్రదానమునందు ఆచ్ఛాదమునందు తృణమునందు అన్నమును త్యక్తముజేయునపుడు ఆవాహనమునందు అక్షయ్యోక్తియందు తిలాంజనమునందు సంబంధము నామము గోత్రము రూపమును జెప్పవలయును.

శ్లో॥ ప్రాదేశమాత్రందేవానాం మండలంచతురశ్రమం।
అరత్నిమాత్రంపిత్రర్థం ద్వయోర్మధ్యేషడంగుళమ్॥ ౨౮॥

తా॥ విశ్వేదేవతలకు పాదప్రక్షాళనజేయునట్టి మండలము ఘనయముగా చతురశ్రముగాను లొడితెడఃపొడవు అంతియే వెడల్పునుండునట్లుగాను పితృదేవతల గురించిన మండలము గుండ్రముగాను జానెడు విశాలముగలదిగాను. ఈ రెండు మండలముల మధ్య నారంగుళముల వ్యవధియుండునట్లు గాను జేయుకలయును.

శ్లో॥ వినాపహోత్సవయజ్ఞేషు శ్రాద్ధేషు పతుసర్వదా।
విప్రాణాముపవిష్టానాం పాదప్రక్షాళయేద్బుధః॥ ౨౯॥

తా॥ వివాహాముసందు మఱియొక వైభవములందు యజ్ఞములయందు శ్రాద్ధములయందును బ్రాహ్మణులను కూర్చుండబెట్టి పాదప్రక్షాళనమును జేయవలయును.

శ్లో॥ మండలాత్పశ్చిమేదేశే బ్రాహ్మణేష్వాగతేషుచ।
తిష్ఠంవంవిసృజేత్పాద్యా క్షాలనంమండలోపరి॥ 30॥

తా॥ మండలములకు పడమటిప్రదేశమునకు బ్రాహ్మణులను రప్పించి పాద్యమును విడిచి పిమ్మట మండలముపైని పాదములుంచునట్లుజేసి పాదప్రక్షాలనము జేయవలయును

శ్లో॥ మండలాత్పూర్వభాగేదేవైః పితృభిస్తుతథోత్తరే।
కర్త్రాస్త్రీనతుఈశాన్యామేవమాచమనంస్మృతమ్॥ 3౧॥

తా॥ మండలమునకు తూర్పుభాగంబున విశ్వేదేవులును మండలమునకు నుత్తరభాగంబున పితృదేవతలను ఈశాన్యభాగంబున యజమానియును గూర్చుండి యాచమనము జేయవలయును.

శ్లో॥ స్వాగతంస్వస్తివచనం దక్షిణాచప్రదక్షిణా।
గోత్రనామైనమర్ఘ్యంచ షడేతాన్యుపవీతినా॥ 3౨॥

తా॥ స్వాగతము, స్వస్తిపలుకుట, దక్షిణనిచ్చుట, ప్రదక్షిణముజేయుట, గోత్రమునుచ్చరించుట, అర్ఘ్యమునిచ్చుట, ఈయారును పితృస్థానమునందును సవ్యముగానే యాచరింపవలయును.

శ్లో॥ నిపాత్యదక్షిణంజాను దేవాన్పరిచరేత్సదా।
పిత్ర్యాణాంపరిచర్యాతు వామజానునిపాతనాత్॥ 33॥
ప్రదక్షిణంతు దేవానాం పిత్ర్యాణామప్రదక్షిణం।
పిత్ర్యాణాంద్విగుణాభుగ్నా దర్భాదైవేఋజుత్వగాః॥
దైవేతూదఙ్ముఖఃకర్తా పిత్రేస్యాద్దక్షిణాముఖః॥ 34॥

తా॥ విశ్వేదేవస్థానమునందు జేయఁదగినక్రియలను కుడిమోకాలునువంచియు ప్రదక్షిణమగునట్లుగా నాచరింపవలయును. పితృస్థానమునందు జేయఁదగినక్రియలను ఎడమమోకాలునువంచి యప్రదక్షిణమగునట్లుగా జేయవలయును. పితృస్థానము నుపయోగింపబడు దర్భలు ద్విగుణముగాను వంచబడియుండునట్లుగాను, విశ్వేదేవస్థానమునందుపయోగింపఁబడు దర్భలు తిన్నగానుండునట్లును జేయవలయును. విశ్వేదేవస్థానమునందు పూజాదికమాచరించునపుడు ఉత్తరాముఖుండుగాను పితృస్థానమునందుంచునపుడు దక్షిణాభిముఖుండుగాను కర్తయుండవలయును.

శ్లో॥ ద్వాభ్యామేవతుపర్ణాభ్యా మర్ఘ్యపాత్రాణిపైతృకే।
సపిండీకరణేప్రేత కార్యేష్వేకేనచైనహి॥ 35॥

తా॥ ఆబ్దికాదులయందు నర్ఘ్యపాత్రములను రెండుఆకులచేత చేయవలయును. సపిండీకరణమునందు మఱియు నితరములగు ప్రేతకార్యములందు నొక్కొక్క యాకుతోనే యర్ఘ్యపాత్రముల జేయవలయును.

శ్లో॥ పవిత్రమంగుళౌకృత్వా నదద్యాద్గంధలేపనం।
దీయతేయదిమోహాన్మో రౌరవంనరకంవ్రజేత్॥ 36॥

తా॥ పవిత్రమును వ్రేలియందుంచికొని గంధము నియ్యకూడదు. అట్లుతెలియక యిచ్చెనేని రౌరవమను నరకమును బొందును.

శ్లో॥ స్వధార్ఘ్యస్వస్తిసంపన్న గంధపుష్పతిలేషుచ।
ధూపదీపాదిదానేషు నామధేయాదినేష్యతే॥ 37॥

తా॥ స్వధా, అర్ఘ్య, స్వస్తి, సంపన్న, గంధ, పుష్ప, తిలలు, ఇత్యాదిప్రదేశములయందును ధూపము దీపము మొదలగునవి యిచ్చుసమయంబునను నామధేయము చెప్పనగత్యములేదు.

శ్లో॥ వాసాంసివాససీవాసో యోనదద్యాత్స్వశక్తితః।
పితరస్తస్యతద్వర్షం నగ్నాభవనసంశయః॥ 38॥

తా॥ అనేకవస్త్రములనుగాని రెండువస్త్రములనుగాని లేక యొకవస్త్రమును గాని యాబ్దికదినంబున భోక్తలకు నివ్వకుండిన యాతని పితృదేవతలు సంవత్సరపర్యంతము దిగంబరులై యుందురు.

శ్లో॥ పితౄన్సత్కృత్యవాసోభి ర్దద్యాద్యజ్ఞోపవీతకం।
యజ్ఞోపవీతదానేన వినాశ్రాద్ధంతునిష్ఫలమ్॥ ౩౯॥

తా॥ పితృదేవతలను మొదట వస్త్రములనిచ్చి పూజించి పిమ్మట యజ్ఞోపవీతము నియ్యవలయును. యజ్ఞోపవీతముల నియ్యకుండినేని యాశ్రాద్ధము వ్యర్థమగును.

శ్లో॥ కుర్వీతభోజనార్థంహి మండలానియథాక్రమం।
దైవికేచతురశ్రంతు పిత్రేవృత్తాసియత్నతః॥ ౪౦॥

తా॥ బ్రాహ్మణభోజనము నిమిత్తమై వారివారికి చెప్పఁబడినరీతిగా మండలములను విశ్వేదేవస్థానమునందు చతురశ్రముగాను పితృస్థానమునందు గుండ్రముగా చేర్ప వలయును.

శ్లో॥ క్షిపేద్దైవేయవాన్ దర్భాన్ పైతృకేసకుశాంతిలాన్।
మండలేదైవికేపాత్రే సౌవర్ణేరజితేన్యథా॥ ౪౧॥
తదభావేసుపర్ణాని భాజనాని న్యసేదథ॥

తా॥ విశ్వేదేవస్థానమునందు యవలను దర్భలను చల్లవలయుననియు పితృస్థానమునందు తిలసహితముగా దర్భలనుజల్లవలయుననియు చెప్పఁబడెను. విశ్వేదేవస్థానమునందు బంగారపు పాత్రయును, పితృస్థానమునందు వెండిపాత్రయును, మండలముల యందుంచవలయును. అవి సంభవించని పక్షంబున యోగ్యములగు యాకులతో కుట్టబడిన విస్తళ్లనుంచవలయును.

శ్లో॥ ఆగ్నేయాదిపరిస్తీర్య పితృపూర్వంతిలోదకైః।
కుశైస్తిలైర్భస్మనాద్భి ర్మధ్యేమధ్యేజలేనతు॥ ౪౨।
కరశుద్ధింతతఃకుర్యాత్తత్తోయంమండలేక్షిపేత్॥

తా॥ పాత్రములనుంచుటకు ముందుగా స్థలశుద్ధి జేయవలయును. అప్పుడు పితృస్థానమునందు ముందుగా ఆగ్నేయదిక్కు మొదలుపెట్టి దర్భలు తిలలు భస్మము మొదలగు వాటితో గూడను జలమునుజల్లి స్థలశుద్ధి జేసి పిమ్మట జలముతో హస్తమును కడిగికొని యాజలమును పాదప్రక్షాళనముజేయఁబడిన మండలందు విసర్జించవలయును.

శ్లో॥ వైశ్వదేవాయవ్యమారభ్య పరిషించేజ్జలేనచ।
కుశైఃపాత్రయుశ్చైవ భస్మనాకరశోధనమ్॥ ౪౩॥

తా॥ విశ్వేదేవస్థానమునందు వాయువ్యదిక్కు మొదలిడి స్థలశోధనజేయుచుజలము దర్భలు యవలు మొదలగువానిని జల్లి శుద్ధి జేసి భస్మముతో కరశుద్ధి జేసి కొనవలెను.

శ్లో॥ అకృత్వాభస్మమర్యాదాం నకుర్యాత్పాణిశోధనం।
అసురంతద్భవేచ్ఛ్రాద్ధం పితౄణాంనోపతిష్ఠతే॥ ౪౪॥

తా॥ భస్మసహితముగా జలముతో హస్తశుద్ధి ని జేసికొననియెడల నాశ్రాద్ధము రాక్షస శ్రాద్ధమని చెప్పఁబడును. పితృదేవతలును తృప్తినొందరు.

శ్లో॥ అన్వష్టక్యంచపూర్వేద్యు ర్మాసిమాస్యథపార్వణం।
కామ్యమాభ్యుదయేష్టమ్యా మేకోద్దిష్టమథాష్టమమ్॥ ౪౫॥

తా॥ ప్రతిమాసంబునను పార్వణ శ్రాద్ధమునాచరింపవలయును. పూర్వదినమందు అష్టకాశ్రాద్ధము నాచరింపవలయును అష్టమియందున కామ్యంబు నభ్యుదయకరమైన శ్రాద్ధము నాచరింపవలయును. యెనిమిదవదియేకోద్దిష్టముగా నాచరింపవలయును.

శ్లో॥ చతుర్ష్వాద్యేషుసాగ్నీనాం వహ్నౌహోమోవిధీయతే।
పితృబ్రాహ్మణహస్తేస్యా దుత్తరేషుచతుర్ష్వపి॥ ౪౬॥

తా॥ అగ్నిహోత్రములుగలవారు అష్టకాశ్రాద్ధములలో మొదటినాలుగు శ్రాద్ధములయందు నగ్నిహోత్రములో హోమముజేయవలయును. మిగిలిననాలుగు శ్రాద్ధముల యందు పితృస్థానమందు నియమింపఁబడిన బ్రాహ్మణ హస్తమునందు హోమముజేయవలయును. (అనఁగా హస్తమందుంచవలెను. ఋగ్వేదులు)

శ్లో॥ ప్రేతకార్యేషుసర్వేషు సపిండీకరణేతథా।
పాణావేవతుహోమంస్యా దన్యత్రాగ్నౌకరేపివా॥ ౪౭॥

తా॥ అన్నివిధములగు ప్రేతకృత్యములందును సపిండీకరణమునందును హస్తమునందేహోమముజేయవలయును. ఇతరశ్రాద్ధములయందు నగ్నిహోత్రంబునగాని హస్తమునందుగాని హోమముజేయఁదగును.

శ్లో॥ అనగ్నికస్సదారశ్చే దగ్నౌకర్మపితుఃకరే।
వైశ్వదేవకరేకుర్యా ద్బ్రాహ్మణాచార్యకశ్రుతకః॥ ౪౮॥

ననుసరించి విభక్తులను చెప్పవలయును. విభక్తియు లింగమును దెలిసికొనక శ్రాద్ధమాచరించెనేని హవ్యమును దేవతలు గ్రహింపరు. కవ్యమును పితృదేవతలు గ్రహింపరు.

శ్లో॥ ఇష్టిశ్రాద్ధేదక్షక్రతూ సంకీర్త్యా వైశ్వదేవకౌ।
నాందీముఖేసత్యవసూ సాపిండ్యేకాలకామకౌ॥ ౨౨॥
పురూరవార్ద్రవౌ చైతౌ పార్వణేసముదాహృతౌ।
హేమశ్రాద్ధేధురుచీ తీర్థేధురివిలోచనౌ॥ ౨౩॥
ఏకోద్దిష్టే రుద్రసంజ్ఞో విశ్వేదేవాస్త్రయోదశ।
ప్రేతశ్రాద్ధంసోదకుంభం నిత్యశ్రాద్ధమదైవికం।
ఏకోద్దిష్టంపురాణంతు సదైవమితిచస్మృతమ్॥ ౨౪॥

తా॥ ఇష్టిశ్రాద్ధములయందు దక్షుడు, క్రతు, వులనియు నాందీ శ్రాద్ధమునందు సత్య, వసు, వులనియు సపిండీకరణమున కాల, కాముకు, లనియు ప్రత్యాబ్దికమునందు పురూరవ, ఆర్ద్రవులనియు హిరణ్యశ్రాద్ధంబున ధురు, రుచు, లనియు తీర్థశ్రాద్ధమునందు ధురివిలోచను, లనియు ఏకోద్దిష్టమునందు రుద్రుడు, ననియు విశ్వేదేవతులు పదమువ్వురుగా నేర్పడియుండిరి. ప్రేతశ్రాద్ధము జలకుంభసహితముగాను, నిత్యశ్రాద్ధము విశ్వేదేవరహితముగాను, ఏకోద్దిష్టము విశ్వేదేవసహితముగా నాచరింపవలయును.

శ్లో॥ సంబంధంప్రథమంబ్రూయా న్నామగోత్రమనంతరం।
పశ్చాద్రూపంవిజానీయా త్క్రమఏషసనాతనః॥ ౨౫॥

తా॥ ముందుగా సంబంధము చెప్పవలయును. పిమ్మట పేరును తర్వాత గోత్రమును అనంతరము రూపము నీప్రకారము క్రమముగా జెప్పవలయునని పూర్వాచారమైయున్నది.

శ్లో॥ శర్మేతిబ్రాహ్మణస్యోక్తం వర్మేతిక్షత్రసంశ్రయం।
గుప్తదాసాత్మకంనామ ప్రశస్తం వైశ్యశూద్రయోః॥ ౨౬॥

తా॥ బ్రాహ్మణులకు శర్మఅనియు క్షత్రియులకు వర్మఅనియు వైశ్యులకు గుప్త అనియు శూద్రులకు దాసఅనియు ఆబ్దికంబులయందు వారివారి విధ్యుక్తప్రకారం జరుపుకొనదగును.

శ్లో॥ సంకల్పేచాసనేపాద్యే పిండేచాచ్ఛాదనేక్షణే।
అన్నేచావాహనాక్షయ్యే వైలేస్యాద్దండజనేపిచ॥
సంబంధనామగోత్రాణి రూపాణ్యేవానువాదయేత్॥ ౨౭॥

శ్లో॥ తిర్యక్కుర్యాదుపస్థానం దేవతాభ్యఇతిక్రమాత్ ।
నమఇత్యాదిభిర్మంత్రైః స్వన్యేనైవద్విజస్తతః॥ ౧౫॥

తా॥ "దేవతాభ్యః పితృభ్యశ్చ" అనియు "నమస్స్వధాయైస్వాహాయై" అనునట్టి మంత్రములచే బ్రాహ్మణస్తోత్రమును జేయునప్పుడు నిలుచుండి సవ్యముగానే ప్రార్థనమును జేయవలయును.

శ్లో॥ షష్ఠీవిభక్త్యాసంకల్పః క్షణశ్చాఽక్షయ్యకర్మచ।
షష్ఠ్యా వాస్యాచ్చతుర్థ్యావా సనదానంద్విజాతయే॥ ౧౬॥
ద్వితీయయా వాహనంస్యా ద్ద్విభక్తిస్తుచతుర్థికా ।
అన్నదానేపిండపూజా స్వధాస్వస్తీతివాచనే ॥ ౧౭॥
పిండదానేతుసంబుద్ధి ర్యేచత్వేత్యాదితఃపురా।
తతఃపరంచతుర్థీచే త్యుభయంసర్వసమ్మతం॥ ౧౮॥
శేషాణిసర్వకర్మాణి సంబుద్ధ్యం తేయథాక్రమమ్।
ఇదంతేవాఇదంవోవా ప్రయుజ్యైవసమాచరేత్॥ ౧౯॥

తా॥ సంకల్పము, క్షణమునిచ్చుట, అక్షయ్యమునుడువుట, ఇవి షష్ఠీవిభక్తిపూర్వకముగా నాచరింపవలయును. షష్ఠీవిభక్తిగాని, చతుర్థీవిభక్తిగాని యాసనమునిచ్చునప్పుడు చెప్పవలయును. ద్వితీయావిభక్తి జెప్పి యావాహనమును జేయవలయును. అన్నమును త్యక్తము జేయునపుడు చతుర్థీవిభక్తి చెప్పవలయును. పిండములపూజించు నపుడు స్వధాస్వస్తులను చెప్పునపుడు సంబోధనము చెప్పవలయును. పిండప్రదానసమయంబున "యేచత్వామను" అను వాక్యమునకు పూర్వముసంబోధనయు నటుపిమ్మట చతుర్థీవిభక్తియు జెప్పవలయునని పెద్దలందరి యభిప్రాయమైయున్నది. మఱియు నింక మిగిలిన సమస్తక్రియలు సంబోధనయే చెప్పవలయును. 'ఇదంతే' అని గాని 'ఇదంవో' అనిగాని యెచ్చట యెట్లుపయోగించునో యావిధముగా ప్రయోగింపఁదగును.

శ్లో॥ అన్నదానేవిశేషస్స్యా ద్దానేసంబుద్ధిరుచ్యతే।
ప్రథమాథచతుర్థీస్యా ద్యథాలింగంవిభక్తితః॥ ౨౦॥
విభక్తిలింగాన్యజ్ఞాత్వా శ్రాద్ధంయదిసమాచరేత్।
హవ్యందేవానగృహ్ణంతి కవ్యంచపితరస్తథా॥ ౨౧॥

తా॥ అన్నమును త్యక్తమును జేయునపుడు మొదటసంబోధనయు పిమ్మట ప్రథమావిభక్తియు తర్వాత చతుర్థీవిభక్తియునని విశేషముకలదు గాన ఆయాలింగముల